

*Χαιρετισμός του Προέδρου
της Διεθνούς Εταιρείας Ελληνικής Φιλοσοφίας*

Καθηγητή Κων/νου Βουδούρη

Μακαριώτατε, Εξοχώτατε, Κύριοι Πρεσβευταί, Κύριοι Υπουργοί, Κύριοι Πρυτάνεις, Κύριοι Συγκλητικοί, Κυρίες και Κύριοι συνάδελφοι, αγαπητοί φοιτητές και φοιτήτριες.

Επιτρέψτε μου κατά πρώτον να ευχαριστήσω την Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου και τα Ιδρύματα που απεφάσισαν να οργανωθεί και να διεξαχθεί το παρόν Συνέδριο. Στους ταραγμένους και επικίνδυνους καιρούς που ζούμε είναι πάντοτε κάτι το χρήσιμο και σημαντικό το να στρέφουμε την προσοχή μας στο παρελθόν και μ' αυτό να αντιμετωπίζουμε με σύνεση το παρόν και με τόλμη το μέλλον.

Το παρόν Συνέδριο με θέμα: «Ο Αριστοτέλης ως γέφυρα μεταξύ Ανατολής και Δύσεως» μας υποχρεώνει να θέσουμε αρχικά το ερώτημα τί εννοούμε ως Ανατολή και τί εννοούμε ως Δύση. Ποια είναι η Ανατολή και ποια είναι η Δύση; Ποιοί αποτελούν την Ανατολή και ποιοι πορεύονται προς τη Δύση. Το ερώτημα αυτό έχει σήμερα ξεχωριστή σημασία, επειδή, λόγω της ηλεκτρονικής τεχνολογίας, ζούμε σε ένα οικουμενικό χωριό (global village) και η επικοινωνία μας είναι ουτοπική, δηλαδή αδέσμευτη από τόπους. Μπορούμε να επικοινωνούμε με κάποιον χωρίς να προσδιορίζεται ο τόπος του.

Κυρίως όμως φαίνεται να χρειάζεται απάντηση το ερώτημα πού κείται η φιλοσοφία του Αριστοτέλη. Σε ποιον κόσμο ανήκει ο Αριστοτέλης; Είναι στο μεταξύ (όπως λέγει ο τίτλος του Συνεδρίου) ή είναι παντού; Εν συντομία θα μπορούσε να λεχθεί ότι η Ανατολή και η Δύση καθορίζονται από τη γεωγραφική θέση, στην οποία βρίσκεται κάποιος σε δεδομένη στιγμή, αλλά και από τις συνθήκες που έχουν καθιερωθεί και έχουν σχέση με την τροχιά του Ηλίου.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα που ετέθη μπορούμε να πούμε ότι ο Αριστοτέλης – ως εικός – δεν βρίσκεται μόνο στο Λύκειο, στην Αθήνα ή στα Στάγαιρα,

αλλά παντού, επειδή οι φιλοσοφικές του αντιλήψεις είναι παντού και πάντοτε επίκαιρες. Ανήκει δηλαδή ο Σταγίριτης φιλόσοφος στον τρίτο τρόπον τινά κόσμο (third world) και δεν δεσμεύεται από γεωγραφικούς προσδιορισμούς.

Ο Αριστοτέλης λοιπόν, ο Πλάτων, ο Πλωτίνος, ο Ηράκλειτος (και όλοι οι άλλοι "γονέσι της ανθρωπότητας" για να θυμηθούμε τον Μακρυγιάννη) βρίσκονται εκεί στον "τρίτο κόσμο", στον κόσμο των ιδεών και των αξιών, των θεωριών και των συνεκτικών αντιλήψεων. Και δεν έχουμε ως άνθρωποι να κάνουμε τίποτε άλλο παρά να προστρέξουμε σ' αυτούς για να μεταλάβουμε από τη δική τους αρετή και σοφία. Και οπωσδήποτε σ' αυτό βοηθούν πολύ τα Συνέδρια, όπως το παρόν.

Για την καλοτυχιά μας ο Ιρανικός λαός αλλά και όλοι οι Άραβες έχουν μετάσχει κατά το παρελθόν της ημετέρας παιδείας με πολλούς τρόπους. Έτσι ο Αριστοτέλης δεν είναι σ' αυτούς ξένος, αλλ' οικείος, όπως οικείος είναι σε μας ο Αβερρόης, ο Αβικέννας, ο Αλ Φαράμπι και πολλοί άλλοι.

Γι' αυτό και ο Ιρανικός λαός δεν είναι κάποια χώρα της μακρινής Ανατολής, αλλά άνθρωποι που είναι κοινωνοί της ελληνικής παιδείας και της φιλοσοφίας. Σε καμιά περίπτωση και στην ουσία δεν θεωρούμε τους συναδέλφους μας φιλοσοφούντες από το Ιράν και τις άλλες αραβικές χώρες ως Ανατολή, με την έννοια ότι ανήκουν σε κάποιο άλλο μακρινό κόσμο και πολιτισμό. Έτσι όλοι εδώ μαζί μπορούμε να συμφιλοσοφήσουμε και να στοχασθούμε με αφορμή το πολυσήμαντο θέμα του Συνεδρίου.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ζούμε σε έναν κόσμο μεταβαλλόμενο ταχύτατα, που κυριαρχείται απ' τις διαδικασίες της παγκοσμιοποίησης, οι οποίες έχουν καλά αλλά και κακά αποτελέσματα· σε έναν κόσμο όπου η Αρχαία Σοφία, η Σοφία των Ελλήνων φιλοσόφων, είναι πάντοτε παρούσα και θα είναι παρούσα, επειδή αποτελεί το κύριο ενοποιητικό στοιχείο σε κάθε περίπτωση για όλους τους ανθρώπους.

Ως Έλληνας διανοούμενος και φιλοσοφών αποδέχομαι την αντίληψη για μία οικολογική και συνάμα πλειονοκρατική πολιτιστική αντίληψη του κόσμου. Από την άλλη μεριά, μέσα σε αυτήν την πολυμορφία των ιδεών και των πολιτισμών, όπως ετόνισε και ο Πρέσβης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εμείς πιστεύουμε ότι η Ελληνική διανόηση, η Ελληνική φιλοσοφία αποτελεί αυτό που

αποκαλείται “τα καθόλου όντα”, δηλαδή τον κοινό παρανομαστή, το κοινό στοιχείο όλων των καταστάσεων.

Οι αρχές και οι αξίες του Ελληνικού πολιτισμού, δηλαδή ο διάλογος, οι αρχές της λογικότητας, της δικαιοσύνης, της ισότητας, της δημοκρατίας, της ελευθερίας και των ανθρωπίνων πολιτικών δικαιωμάτων είναι πράγματα που εθεμελίωσε η Ελληνική διανόηση και φιλοσοφία. Γι’ αυτό η Ελληνική φιλοσοφία είναι πάντοτε και πανταχού παρούσα, είτε πρόκειται για Ανατολή είτε πρόκειται για Δύση είτε πρόκειται για Βορρά είτε πρόκειται για Νότο.

Σε ένα Συνέδριο σαν το παρόν πάντοτε διατυπώνονται παραδοσιακές και άλλες ερμηνευτικές απόψεις. Πιστεύω όμως ότι σ’ αυτό το Συνέδριο οφείλουμε να στοχαστούμε πιο σημαντικά για την εποχή μέσα στην οποία ζούμε. Δεν έχει νόημα απλώς να ομιλούμε για τον Αριστοτέλη και την αξία του και να επαινούμε τους Μεγάλους Έλληνες φιλοσόφους. Άλλωστε δεν χρειάζεται κανένας από αυτούς τον δικό μας έπαινο. Αυτό που έχει την υψίστη σημασία είναι να αναγνωρίζουμε τη μεγάλη συμβολή των αντιλήψεών τους για το σήμερα, για τη σημερινή μας πορεία στον κόσμο και να έχουμε αυτούς ως οδηγό, όπου αυτό χρειάζεται, για να βρούμε και να βαδίζουμε την ορθή μας πορεία.

Τα ουσιώδη λοιπόν χαρακτηριστικά του οικουμενικού πολιτισμού των Ελλήνων μπορεί να μας ενώνουν και να μας φέρνουν σε επαφή και επικοινωνία. Έτσι μπορούμε να μιλάμε με τον σεβαστό Πρύτανη του Πανεπιστημίου της Τεχεράνης επί ώρες για τα ζητήματα αυτά που τίθενται στο παρόν Συνέδριο, καθώς και με τον αγαπητό και άλλοτε μορφωτικό Ακόλουθο του Ιράν φίλο κύριο Ρετζανταντέχ (που είναι μαζί μας στην Ιρανική αντιπροσωπία και που είχα την τιμή να έχω τη σύζυγό του μαθήτριά μου), γιατί ακολουθούμε την αρχή της λογικότητας, την οποία εθεμελίωσε ο Αριστοτέλης, αλλά και την πρότροπή του να ζούμε με σωφροσύνη και αρετή.

Εμείς λοιπόν εδώ ως Έλληνες φιλοσοφούντες δεν έχουμε παρά να εκφράσουμε τις βαθύτατες ευχαριστίες μας και προς το Πάντειο Πανεπιστήμιο και προς την πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και προς την Ιρανική πρεσβεία και προς όλους όσους βοήθησαν ώστε να αρχίσει σήμερα εδώ αυτό το Συνέδριο.

Εκ μέρους όλων των Ελλήνων φιλοσοφούντων, της Ελληνικής Φιλοσοφικής Εταιρείας και της Διεθνούς Εταιρείας Ελληνικής Φιλοσοφίας, των οποίων έχω την τιμή να είμαι Πρόεδρος καλωσορίζω τους συναδέλφους μου από το Ιράν, από τα άλλα ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια, τους εύχομαι καλή διαμονή στην ωραία Αθήνα και καλή επιτυχία στο Συνέδριό μας.

Σας ευχαριστώ θερμά